

SELMA LAGERLÖF

Bland klängrosorna

Ur *Osynliga länkar* (1904)

Jag skulle önska, att de människor, bland hvilka jag har genomlevvat min sommar, läte sina blickar falla på dessa rader. Nu sedan köld och mörka nätter kommit, skulle jag vilja återföra deras tankar till den ljusa, varma årstiden.

Framför allt ville jag påminna dem om klängrosorna, som omgärdade verandan, om rosa bengalensis fina, något glesa löfverk, som så i solsken som månsken aftecknades i mörkgrå skugga på det ljusgrå stengolfvet och kastade en lätt spetslöja öfver allt därute, och om hennes stora, ljusa jätteblommor med de upptrasade kanterna.

Andra somrar påminna mig om klöfvervallar eller om björkskogar eller om astrakaner och bärbuskar, men denna sommar hade fått sin karaktär af klängrosorna. De ljusa, ömtåliga knopparna, som tålde hvarken vind eller regn, de lätt vajande, ljusgröna årsskotten, de mjukt böjda stammarna, den öfverdådiga rikedommen på blommor, de muntert surrande insektskarorna, allt detta skall följa mig och resa sig för mig i hela sin prakt, då jag tänker tillbaka på sommaren, den skära, fina, ömtåliga sommaren.

Nu, då arbetstiden har kommit, frågar man mig ofta, hvarmed jag har tillbragt min sommar. Då glider allt annat bort ur mitt minne, och det förefaller mig, som om jag har suttit dag ut och dag in ute på verandan bakom klängrosorna och sugit in doft och solsken. Hvad gjorde jag då? Å, jag såg på hur andra arbetade.

Där fanns ett litet tapetserarbi, som arbetade från morgon till kväll, från kväll till morgon. Ur de mjuka, gröna bladskifvorna utsågade det med sina hvassa käkar en liten prydlig oval, rullade ihop den så, som man rullar samman en riktig tapet, och med den dyrbara bördan tryckt intill sig fladdrade det åstad bort till parken och slog sig ned på en gammal trästubbe. Där fördjupade det sig i mörka gångar och hemlighetsfulla gallerier, tills det äntligen hann botten af ett lodrätt schakt. I dess okända djup, dit hvarken myra eller tusenfoting någonsin hade vågat sig in, bredde det ut den gröna bladrollen och täckte det ojämna golvet med den vackraste matta. Och när golvet var täckt, kom biet åter efter nya bladskifvor för att täcka schaktets väggar och arbetade så raskt och ifrigt, att det snart inte fanns ett blad i rosenhäcken, som inte hade en oval utskärning, som vittnade om, att det hade måst bidra till den gamla trästubbens utsmyckande.

En vacker dag bytte det lilla biet om sysselsättning. Det borrade sig djupt in bland jätterosornas upptrasslade blad, sög och drack allt hvad det förmådde i dessa vackra visthus, och när det väl hade fått en mun full, for det genast åstad till den gamla trästubben för att fylla den nytapetserade kammaren med klaraste honung.

Men det lilla tapetserarbetet var inte den ende, som arbetade därute i rosenhäcken. Där fanns också en spindel, en alldeles makalös spindel. Den var större än något jag har sett i spindelväg, den var klart gulröd med ett tydligt punkteradt kors på ryggen, och den hade åtta långa, röd- och hvitrandiga ben, alla lika väl tecknade. Ni skulle sett den spinna! Hvarje tråd drogs med den yttersta noggrannhet, alltifrån de första, som bara voro till stöd och fäste, ända till de innersta fina väftrådarna. Och ni skulle ha sett den balansera sig fram längs de smala trådarna för att gripa en fluga eller inta sin tron i midten af nätet, orörlig, tålig, väntande i flera timmar.

Denne store gulröde spindel vann mitt hjärta: han var så tålig och så vis. Hvar dag hade han sin lilla sammandrabbning med tapetserarbetet, och alltid drog han sig ur affären med samma osvikliga takt. Biet, som hade sin väg tätt förbi honom, fastnade gång på gång i hans nät. Genast började det surra och rifva, det slet i det fina nätet och bar sig åt som en galning, hvilket naturligtvis hade till följd, att det fastnade allt värre och värre och fick både ben och vingar inlindade i den klibbiga väfnaden.

Så snart biet hade blifvit utmattadt och förlamad, kom spindeln krypande fram mot det. Den höll sig alltid på vederbörligt afstånd, men med den yttersta spetsen af ett af de eleganta, rödrandiga benen gaf det biet en liten stöt, så att det svängdes rundt i väfven. Och då biet åter hade surrat och rasat sig trött, fick det åter en den mildaste knuff och så ännu en och ännu en, till dess det for rundt som en snurra och inte visste till sig i sitt raseri och blef så

yrt, att det inte kunde försvara sig. Men under detta kringsvängande tvinnades trådarna, som höllo det fast, alltmer tillsammans, och spänningen blef så stor, att de brusto, och biet föll till marken. Ja, det var detta spindeln hade velat naturligtvis.

Och detta konststycke kunde de göra om, dessa två, dag efter dag så länge biet hade arbete i rosenhäcken. Aldrig kunde den lille tapetsseraren lära att akta sig för spindelnet, och aldrig visade spindeln vrede eller otålighet. Jag tyckte verkligen om dem båda två, den lille, ifrige, ludne arbetaren så väl som den store, sluge, gamle jägaren.

Det hände inte ofta några stora tilldragelser på gården med klängrosorna. Mellan spaljén kunde man se den lilla sjön ligga och blinka mot solen. Och det var en sjö, som var för liten och för omgärdad för att kunna häfva sig i verkliga vågor, men för hvarje liten krusning på den grå ytan, flög det upp tusentals små gnistor, som glimmade och lekte på vågorna, det var, som om hela djupet hade varit fullt af eld, som inte kunde slippa fram. Och så var det med sommarlifvet därute, det var vanligen så stilla, men kom blott den allra minsta lilla krusning. Å hvad det kunde skimra och glittra!

Och det behöfdes inga stora ting för att göra oss glada. En blomma eller en fågel kunde ge oss munterhet för flera timmar för att inte tala om tapetsarbetet. Jag skall aldrig glömma hur hjärtans glad jag en gång blef för dess skull.

Biet hade varit inne i spindelnet som vanligt, och spindeln hade som vanligt hjälpt det loss, men det hade

suttit säkert fast, så att det hade måst snurra alldeles ofantligt länge och varit mycket tamt och kufvadt, då det hade flugit sin väg. Jag böjde mig fram för att se om spindelväfven hade tagit stor skada. Det hade den då lyckligtvis inte, men däremot satt en liten gul larv fast i nätet, ett litet trådsmalt odjur, som endast bestod af käkar och klor, och jag blef uppskakad, verkligen uppskakad vid att se den.

Kände jag dem inte, dessa majbaggens larver, som i tusental kräla upp på blommorna och dölja sig under deras kronblad. Kände jag dem inte och beundrade dem ock, dessa ihärdiga, sluga parasiter, som sitta dolda och vänta, bara vänta, om det så skulle vara i veckotal, till dess ett bi kommer i hvars gulsvarta päls de kunna gömma sig. Och visste jag inte om deras hatfulla skicklighet, att just då den lille cellbyggaren har fyllt ett rum med honung och på dess yta lagt det ägg, ur hvilket den rätte ägaren till cellen och honungen skall framkomma, att just då krypa ned på ägget och under ifrigt balanserande sitta kvar på detta som på en båt, ty komme de ned i honungen, skulle de drunkna. Och medan biet täcker det fingerborgsliknande boet med ett grönt tak och försiktigt stänger igen om sin unge, så rifver den gula larven med skarpa käkar upp ägget och förtär dess innehåll, medan äggskalet alltjämt måste tjänstgöra som farkost på den vådliga honungssjön.

Men så småningom blir den smale gule platt och stor och kan själf simma på honungen och dricka af den, och i tidens fullbordan kommer en fet, svart skalbagge ut ur bicellen. Men det är säkert inte detta det lilla biet har velat

åstadkomma med sitt arbete, och hur slugt och behändigt skalbaggen än har burit sig åt, så är han dock ingenting annat än en lat parasit, som ingen barmhärtighet förtjänar.

Och mitt bi, mitt eget lilla flitiga bi hade flugit omkring med en sådan där gul snyltgäst i pälsen. Men medan spindeln har snurrat rundt med det, hade den lossnat och fallit ned på spindelväfven, och nu kom den store gulröde och gaf den ett bett med giftkroken och förvandlade den på ett ögonblick till ett skelett utan lif och innehåll.

Och då det lilla biet kom åter, var dess surrande som en hymnsång åt lifvet.

»Å, du vackra lif,» sade det. »Jag tackar dig, att jag har fått på min lott det lustiga arbetet bland rosor och solsken. Jag tackar dig, att jag kan njuta dig utan ängslan och fruktan. Väl vet jag, att spindlar lura och skalbaggar stjäla, men mitt är det lustiga arbetet och den modiga sorglösheten. Å, du vackra lif, du härliga tillvaro!»